

URBAN ARCHITECT

10-693 OLSZTYN, UL. SUCHARSKIEGO 7/23, urbanarchitect@wp.pl, 604 447 274
10-105 OLSZTYN, UL. KOŚCIUSZKI 13 - SIEDZIBA FIRMY - KORESPONDENCJA

BRANŻA: SANITARNA

STADIUM: PROJEKT BUDOWLANY kat. obiektu XII

OBIEKT: BUDOWA SIEDZIBY POLIKLINIKI WYJAZDOWEJ DUŻYCH ZWIERZĄT ETAP I

ADRES: PRZY UL OCZAPOWSKIEGO dz. nr 34, obręb 152
0-719 OLSZTYN

INWESTOR: UNIWERSYTET WARMIŃSKO - MAZURSKI W OLSZTYNIE
UL. OCZAPOWSKIEGO 2, 10-719 OLSZTYN

SANITARNA:

PROJEKTANT: mgr inż. DARIUSZ OSIKA
upr. bud. nr WAM/0124/POOS/09

SPRAWDZAJĄCY: mgr inż. Grzegorz Żebrowski
upr. bud nr WAM/0014/POOS/07

My wyżej podpisani oświadczamy, że projekt budowlany dla inwestycji zlokalizowanej w Działdowie na działce nr 971/2 obręb miasto Działdowo został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

PAŹDZIERNIK 2019r.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

Spis treści

1. WARUNKI TECHNICZNE PRZYŁĄCZENIOWE WOD-KAN.....	3
2. WARUNKI TECHNICZNE PRZYŁĄCZENIOWE WODY OPADOWE.....	7
3. WARUNKI TECHNICZNE PRZYŁĄCZENIOWE GAZOWE.....	8
4. OPIS TECHNICZNY DO PROJEKTU BUDOWLANEGO INSTALACJI SANITARNYCH DLA BUDOWY SIEDZIBY POLIKLINIKI WYJAZDOWEJ DUŻYCH ZWIERZĄT PRZY UL OCZAPOWSKIEGO dz. nr 34, obręb 152 - ETAP I.....	11
5. PODSTAWA OPRACOWANIA.....	11
6. OPIS PROJEKTOWANYCH ROZWIĄZAŃ.....	11
7. ZAŁOŻENIA PROJEKTOWE.....	11
8. PRZYŁĄCZE WODOCIĄGOWE.....	11
9. DOBÓR WODOMIERZA GŁÓWNEGO.....	12
10. PRZYŁĄCZE WODOCIĄGOWE.....	12
11. PRZYŁĄCZE KANALIZACYJNE.....	13
12. KANALIZACJA DESZCZOWA.....	14
13. INSTALACJA WODY ZIMNEJ I CIEPŁEJ.....	15
14. INSTALACJA P.POŻ.....	17
15. INSTALACJA KANALIZACJI SANITARNEJ.....	17
16. INSTALACJA GRZEWCZA i CIEPŁA TECHNOLOGICZNEGO.....	18
17. INSTALACJA KLIMATYZACJI.....	20
18. INSTALACJA WENTYLACJI MECHANICZNEJ.....	21
19. BILANS POWIETRZA.....	22
20. INSTALACJA GAZOWA.....	24
21. SCHEMAT MONTAŻOWY PUNKTU GAZOWEGO	26
22. OGÓLNE WYTYCZNE WYKONANIA ROBÓT INSTALACYJNYCH.....	27
23. WYTYCZNE BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA (BIOZ).....	28

SPIS RYSUNKÓW :

1. PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU	SKALA 1:500
2. PROFIL PRZYŁĄCZY WOD - KAN	SKALA 1:100/500
3. RZUT PARTERU – INSTALACJE SANITARNE	SKALA 1:100
4. RZUT PIĘTRA – INSTALACJE SANITARNE	SKALA 1:100
5. RZUT PARTERU – INSTALACJA WENTYLACJI	SKALA 1:100
6. RZUT PIĘTRA – INSTALACJA WENTYLACJI	SKALA 1:100
7. RZUT DACHU - INSTALACJE SANITARNE	SKALA 1:100

1. WARUNKI TECHNICZNE PRZYŁĄCZENIOWE WOD-KAN.

	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Oficerska 16a 10-218 Olsztyn SAD REJONOWY w Olsztynie VIII Wydział Gospodarczy KRS: 0000126352, Kapitał zakładowy: 156.079.500 zł, NIP:739-040-33-23, REGON 510620050	
---	---	---

Olsztyn, dnia 25-09-2019r.

URBAN ARCHITECT
Dorota Szymaniak-Urban

ul. Kościuszki 13

10-105 Olsztyn

Sprawa: TD/013650/19

Pismo: TD/012127/19

Dotyczy: warunków technicznych podłączenia do sieci wod – kan budynku siedziby Polikliniki Wyjazdowej Dużych Zwierząt, planowanego w Olsztynie przy ulicy Oczapowskiego na dz. nr 152-34 – inwestor UWM w Olsztynie.

W odpowiedzi na pismo z dnia 20.09.2019r. w sprawie jw. informujemy, że zasilenie w wodę ww. obiektu należy przewidzieć z sieci wodociągowych $\phi 100\text{mm}$ lub $\phi 160\text{mm}$, zlokalizowanych w ulicy Oczapowskiego. Ścieki można odprowadzić do przyłącza kanalizacji sanitarnej $\phi 200\text{mm}$ sąsiedniego budynku, którego właścicielem jest UWM w Olsztynie.

Zestaw wodomierza głównego lokalizować nie dalej niż 1m od ściany zewnętrznej budynku, przez którą przechodzi przyłącze i montować zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. (ze zmianami).

W skład zestawu (zgodnie z kierunkiem przepływu wody) wchodzi: zawór grzybkowy, wodomierz główny, zawór grzybkowy z kurkiem spustowym. Bezpośrednio za zestawem, po stronie instalacji wewnętrznej należy zamontować zawór zwrotny, antyskażeniowy. W miejsce zaworu grzybkowego z kurkiem spustowym dopuszcza się zastosowanie zaworu grzybkowego zaporowo-zwrotnego antyskażeniowego z kurkiem spustowym. Wówczas nie ma potrzeby stosowania oddzielnego zaworu antyskażeniowego. Zestaw wodomierzowy winien być zamocowany na konsoli w pozycji poziomej. Inwestor zobowiązany jest przygotować podejście wodomierzowe. Wodomierz główny montuje PWiK Sp. z o.o. w Olsztynie.

Przyłącze wodociągowe należy projektować z rur PE PN 10 zgrzewanych, przyłącze kanalizacyjne z rur z tworzyw sztucznych, łączonych na uszczelki. Zastosowanie materiału lub wyrobu używanego do uzdatniania i dystrybucji wody, wymaga uzyskania oceny higienicznej właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Na powyższe należy opracować projekt z uwzględnieniem sposobu doprowadzenia wody na potrzeby budowy i uzgodnić go w 2 egz. w PWiK Sp. z o.o. w Olsztynie.

Informujemy, że wiarygodność kserokopii wszystkich dokumentów dołączanych do projektu (oświadczeń, dokumentów potwierdzających zgodę itp.) winna być potwierdzona przez projektanta.

Powyższe warunki tracą ważność po upływie 2 lat od daty wydania z zastrzeżeniem § 22 „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Olsztyn”.

W załączeniu:

1. Informacja o warunkach dostawy wody na potrzeby budowy.
2. Informacja dot. montażu dodatkowego wodomierza.

**DYREKTOR INFRASTRUKTURY
ROZWOJU**
Krzysztof Wawrzyniuk

Sprawę prowadzi:
Grażyna Rudzka tel. 89 532 79 58.

www.pwik.olsztyn.pl e-mail: pwik@mailbox.olsztyn.pl
Informacja: tel. (89)-526-40-81
Obsługa Klienta: tel. (89)-613-14-32
Dział Zbytu Wody: tel. (89)-532-79-33, -34, -35
Sekretariat: tel. (89)-526-66-06
fax (89)-533-41-41

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

Informacja o warunkach dostawy wody na potrzeby budowy

W celu uzyskania wody na potrzeby budowy inwestor winien:

1. Wybudować odcinek docelowego przyłącza wodociągowego:

· do studni wodomierzowej, stałej lub tymczasowej, łącznie ze studnią, zestawem wodomierzowym i zaworem antyskażeniowym oraz zamontowanym za studnią zaworem czerpalnym,

· do budynku (w przypadku rezygnacji z tymczasowej studni wodomierzowej) wraz z zestawem wodomierzowym i zaworem antyskażeniowym, zakończony zaworem czerpalnym.

2. Wykonany odcinek przyłącza musi być zabezpieczony przed zamarzaniem.

3. Inwestor winien zawrzeć umowę na dostawę wody dla celów budowy.

Do wniosku o ww. umowę winien być dołączony protokół odbioru wstępnego wykonanego

odcinka przyłącza i pozytywne wyniki bakteriologicznego badania wody.

4. Montaż i rejestracja wodomierza nastąpią po podpisaniu umowy o dostawę wody.

5. Po zakończeniu budowy tymczasowa studnia wodomierzowa winna zostać zdemontowana, a wodomierz zamontowany zgodnie z projektem docelowego doprowadzenia wody.

6. Pobór wody do celów budowy kończy się z chwilą połączenia instalacji wewnętrznej budynku z przyłączem. Dalszy pobór wody jest możliwy po podpisaniu umowy na dostawę wody i odprowadzenie ścieków.

Do warunków technicznych załączany będzie również druk oświadczenia dotyczącego odpowiedzialności za nielegalny (bezumowny) pobór wody i nielegalne odprowadzanie ścieków.

A3 1129

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Olsztyn, ul. Oficerska 16a, 10-218 Olsztyn
Wzrost i zdrowie zaczyna się od dobrej wody. www.wodokan.pl

PROJEKTOWAŁY
FAIR PLAY
2019

www.pwik.olsztyn.pl e-mail: pwik@mailbox.olsztyn.pl

Informacja: tel. (89)-526-40-81

Obsługa Klienta: tel. (89)-613-14-32

Dział Techniczny: tel. (89)-532-79-57; 58

Sekretariat: tel. (89)-526-66-06

fax (89)-532-79-12

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
ul. Oficerska 16a 10-218 Olsztyn

SAD REJONOWY w Olsztynie VIII Wydział Gospodarczy KRS: 0000126352,
Kapitał zakładowy: 156.079.500 zł, NIP: 739-040-33-23, REGON 510620050

Informacja nt warunków montażu dodatkowego wodomierza do opomiarowania wody bezpowrotnie zużytej

Zgodnie z art. 27 ust. 4, 5, 6 Ustawy z dn. 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72 poz. 747), w rozliczeniach ilości ścieków ilość bezpowrotnie zużytej wody uwzględnia się wyłącznie w przypadkach, gdy wielkość jej zużycia ustalona jest na podstawie wskazań dodatkowego wodomierza, zainstalowanego na koszt odbiorcy usług.

Po stronie odbiorcy usług leży eksploatacja wodomierza, tzn. naprawy i okresowa legalizacja. Okres ważności cechy legalizacyjnej wodomierza aktualnie wynosi 5 lat. Po upływie tego okresu odbiorca usług zobowiązany jest dokonać wymiany wodomierza na nowy, zalegalizować w uprawnionym punkcie serwisowym wodomierzy lub zlecić usługę wymiany wodomierza (podlicznika) do PWiK Sp. z o.o. Opłata za powyższe zgodna z cennikiem usług PWiK Sp. z o.o. w Olsztynie.

W rozumieniu Ustawy (art. 2 ust. 3), odbiorcą usług jest każdy, kto korzysta z usług wodociągowo-kanalizacyjnych na podstawie umowy na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków, podpisanej z przedsiębiorstwem wod-kan.

Wskazania wodomierza dodatkowego będą uwzględniane w rozliczeniach w przypadku, gdy pomiar zużycia wody odbywa się w oparciu o wskazania wodomierza głównego (wodomierz główny - przyrząd pomiarowy mierzący ilość pobranej wody, znajdujący się na każdym przyłączy wodociągowym).

PWiK uwzględnić będzie w rozliczeniach wskazania jednego wodomierza dodatkowego dla jednego odbiorcy, posiadającego ww. umowę.

Techniczne warunki montażu dodatkowego wodomierza:

1. Wodomierz dodatkowy wraz z zaworami winien być montowany za wodomierzem głównym. Wodomierz należy montować zgodnie z instrukcją producenta oraz obowiązującymi normami.
2. W przypadku budynku wielorodzinnego, wodomierz dodatkowy należy zamontować na wydzielonym rurociągu, zasilającym punkt czerpalny. Rurociąg ten winien być włączony do instalacji za wodomierzem głównym, lecz przed innymi wodomierzami. Mieszkańcy wspólnoty ustalają sposób rozliczania wskazań wodomierza dodatkowego. Wodomierz ten ma służyć do opomiarowania wody bezpowrotnie zużytej do podlewania zieleni bezpośrednio związanej z budynkiem. Podlewanie zieleni nie powinno zakłócić poboru wody w mieszkaniach.
3. W skład zestawu wodomierzowego (zgodnie z kierunkiem przepływu wody) wchodzi: zawór kulowy, wodomierz.

PRZEDSIĘBIORSTWO
FAIR PLAY
2018

Przebieg przebieg...
Wzrost...
Wzrost...

www.pwik.olsztyn.pl e-mail: pwik@mailbox.olsztyn.pl
Informacja: tel. (89)-526-40-81
Obsługa Klienta: tel. (89)-613-14-32
Dział Sprzedaży: tel. (89)-532-79-33, -34, -35
Sekretariat: tel. (89)-526-66-06
fax (89)-533-41-41

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

4. Zestaw wodomierzowy należy montować bezpośrednio przed punktem czerpalnym (zaleca się montowanie na konsoli) na zewnątrz lub wewnątrz budynku, bądź w studni wodomierzowej na terenie posesji - wodomierz nie ogranicza ilości punktów poboru wody pod warunkiem, że instalacja rozprowadzająca wodę do podlewania zlokalizowana będzie na zewnątrz budynku.
5. Wodomierz winien być zabezpieczony przed zamarzaniem.
6. Budynek musi być wyposażony w zawór antyskażeniowy, zamontowany na instalacji wewnętrznej, bezpośrednio za zestawem wodomierza głównego.
7. Lokalizację i sposób montażu wodomierza dodatkowego uzgadnia się w Dz. Sieci Wodociągowej – tel. (89) 532-79-26. Zaleca się przygotowanie szkicu montażu przez osobę z odpowiednimi uprawnieniami.
8. Po zamontowaniu ww. należy zlecić jego odbiór i rejestrację w Dziale Sieci Wodociągowej. Opłata wg aktualnego cennika usług PWiK sp. z o.o.
9. W celu jednoznacznego stwierdzenia miejsca zamontowania wodomierza dodatkowego, podczas odbioru przedstawiciel PWiK Sp. z o.o. potwierdza szkic inwentaryzacyjny lokalizacji wodomierza. Szkic winien być podpisany przez inwestora oraz przedstawiciela PWiK Sp. z o.o.
10. Po dokonaniu odbioru i rejestracji PWiK Sp. z o.o. w terminie do 2 tygodni, prześle nową umowę o dostawę wody i odprowadzenie ścieków, której podpisanie i zwrot będzie warunkiem uwzględnienia w rozliczeniach ilości bezpowrotnie zużytej wody.

Telefony:

Dział Sieci Wodociągowej : 532-79-26

Dział Zbytu Wody : 532-79-64 lub 532-79-34

Dział Techniczny : 532-79-58 lub 532-79-57

AB 1128

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Olsztyn, ul. Oficerska 16a, 10-218 Olsztyn

Wszelkie prawa zastrzeżone. Wszystkie prawa zastrzeżone.

www.pwik.olsztyn.pl e-mail: pwik@mailbox.olsztyn.pl

Informacja: tel. (89)-526-40-91

Obsługa Klienta: tel. (89)-613-14-32

Dział Sprzedaży: tel. (89)-532-79-33, -34, -35

Sekretariat: tel. (89)-526-66-06

fax (89)-533-41-41

2. WARUNKI TECHNICZNE PRZYŁĄCZENIOWE WODY OPADOWE.

URZĄD MIASTA OLSZTYNA

WYDZIAŁ INWESTYCJI MIEJSKICH

Olsztyn, dnia *11*..... 10.2019 r.

Znak sprawy: **IM.7012.1.125.2019**
Nr dokumentu.: 104933.10.2019-W

Urban Architect
ul. Sucharskiego 7/23
10-693 Olsztyn

Dotyczy: Warunki techniczne na odprowadzenie wód opadowych z działki nr 152-34 przy ulicy Oczapowskiego w Olsztynie.

Nawiązując do pisma z dnia 20.09.2019r. (data wpływu) podaję warunki techniczne na odprowadzenie wód deszczowych z działki j.w

Istnieje możliwość odprowadzenia wód opadowych z w/w działki do istniejącej sieci kanalizacji deszczowej kd 400 zlokalizowanej na dz. nr 152-34,36 w Olsztynie.

Należy stosować:

- 1.Rury PVC, jednorodne, lite, gładkie, SN 8.
- 2.Studnie z betonu klasyC40/50, wodoszczelnego (W8) o nasiąkliwości <4%, mrozoodpornego(F150).
- 3.Studzienki pośrednie z osadnikami o głębokości 0,5m.
- 4.Na studniach zlokalizowanych w ciągach jezdnych pierścienie odciążające i włazy żeliwno-betonowe klasy D400.
- 5.Wpusty deszczowe na studniach o parametrach j.w. z osadnikami o głębokości 1 m, wys. 15 cm, pełne; kraty wpustów klasy D400 na zawiasach, nie należy stosować wpustów krawężnikowych, szkieletowych.
- 6.Pierścienie dystansowe z tworzywa sztucznych.
- 7.Skład ścieków powinien odpowiadać wymogom zawartym w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18.11.2014 r. Dz. U z 31.12.2014 r.
- 8.Projekt budowlany (1 egzemplarz) uzgodnić w tutejszym Wydziale.

Niniejsze warunki techniczne tracą swoją moc po upływie 2 lat od daty ich wydania lub po zmianie wymogów formalno-prawnych wynikających z przepisów prawa wyższej rangi lub w przypadku istotnych zmian w zlewni kolektora.

Załączniki:

1. Klauzula informacyjna RODO

Sprawę prowadzi:
Arkadiusz Bąk pok. 223
tel. 89 527 31 11 wew. 510

Z poważaniem

DYREKTOR
Krzysztof Śmieciński

☉ Pl. Jana Pawła II 1, 10-101Olsztyn ☉ +48 89 527 31 11 ☉ www.olsztyn.eu
☉ kancelaria.ogolna@olsztyn.e ☉ +48 89 535 15 58 ☉ www.bip.olsztyn.eu

3. WARUNKI TECHNICZNE PRZYŁĄCZENIOWE GAZOWE.

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.
Oddział Zakład Gazowniczy w Olsztynie
ul. Lubelska 42A, 10-409 Olsztyn
tel. 89 538 30 00, faks 89 538 30 01

Dział Obsługi Klienta
ul. Lubelska 42A, 10-409 Olsztyn
tel. 89 538 30 00, faks 89 538 30 01
email: olsztyn@psgaz.pl

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w
Olsztynie
ul. Michała Oczapowskiego 2
10-719 Olsztyn

Olsztyn, 25.09.2019

Nasz znak: WF00/0000101555/00001/2019/00000

WARUNKI PRZYŁĄCZENIA DO SIECI GAZOWEJ

*Przewidywany pobór gazu ziemnego wysokometanowego w ilości nie większej niż 10 m³/h/
gazu ziemnego zaazotowanego w ilości nie większej niż 25 m³/h.*

W odpowiedzi na wniosek z dnia 20.09.2019 w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1158 z p.zm.), wydaje się następujące Warunki przyłączenia do sieci gazowej:

1. Rodzaj paliwa wg PN-C-04750:2011: Gaz ziemny wysokometanowy symbol E
2. Miejsce przyłączenia instalacji podmiotu (Punkt wyjścia z systemu gazowego):
BUDYNEK OŚWIATY, adres: Olsztyn, ul. Michała Oczapowskiego, nr działki: 152-34
3. Cel wykorzystania paliwa gazowego:
Przygotowanie CWU
Ogrzewanie pomieszczeń
4. Rodzaj i ilość urządzeń gazowych, które będą podłączone do instalacji gazowej:

Urządzenie	Moc urządzenia [kW]	Liczba urządzeń [szt.]	Moc urządzeń [kW]
Kocioł gazowy dwufunkcyjny (c.o./c.w.)	60	1	60
		Łączna moc [kW]	60

5. Dostawa i odbiór paliwa gazowego:
  - 5.1. Moc przyłączeniowa 6,0 [m³/h]
  - 5.2. Roczny odbiór paliwa gazowego: 6500 [m³/rok].
6. Miejsce włączenia do czynnej sieci gazowej:
  - 6.1. Gazociąg średniego ciśnienia.
  - 6.2. Materiał: STAL, DN 250 [mm]
  - 6.3. Lokalizacja: Olsztyn_Aleja Warszawska
7. Ciśnienie paliwa gazowego:
  - 7.1. w sieci dystrybucyjnej: minimalne: 100,00 [kPa] maksymalne: 300,00 [kPa]
  - 7.2. w punkcie dostarczenia i odbioru: minimalne 1,80 [kPa], maksymalne 2,50 [kPa]

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o., ul. Wojciecha Bandrowskiego 16, 33-100 Tarnów
Oddział Zakład Gazowniczy w Olsztynie, ul. Lubelska 42A, 10-409 Olsztyn
KRS 0000374001, Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia, XII Wydział Gospodarczy KRS
NIP 525 24 96 411, REGON 142739519, Kapitał Zakładowy: 10 488 917 050 zł

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANKI-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

8. Zakres i parametry techniczne budowy gazociągu lub rozbudowy sieci gazowej w związku z przyłączeniem:

Ciśnienie	Materiał-rodzaj, typ, typoszereg,	Średnica [mm]	Długość [m]
średnie	Materiał Rura PE	63	120

8.1. Dodatkowe informacje techniczne dotyczące budowy gazociągu lub rozbudowy sieci gazowej: brak.

9. Zakres i parametry techniczne budowy przyłącza (odcinka od gazociągu zasilającego do kurka głównego) służącego do przyłączenia instalacji gazowej znajdującej się w obiekcie Klienta:

Liczba przyłączy: 1 szt.

Ciśnienie	Moc przyłączeniowa [m ³ /h]	Materiał - rodzaj, typ, typoszereg	Średnica [mm]	Długość [m]	Granica własności i jej lokalizacja
średnie	6	Materiał Rura PE	32	100	Kurek główny na przyłączy przed gazomierzem na zewnątrz ścianie budynku

9.1. Dodatkowe informacje techniczne dotyczące budowy przyłącza gazowego: brak.

10. Wymagania dotyczące kontroli dostawy i odbioru paliwa gazowego:

10.1. Miejsce dostawy i odbioru: budynek oświaty, adres: Olsztyn, ul. Michała Oczapowskiego, nr działki: 152-34

10.2. Miejsce usytuowania punktu gazowego:

10.2.1. dla przyłącza o średnicy De 32 [mm] i długości L= 100 [m] - na zewnętrznej ścianie budynku

10.3. Charakterystyka układu pomiarowego:

10.3.1. Typ gazomierza: gazomierz miechowy G6 - 1 [szt.], rozstaw króćców: 130 [mm], lokalizacja: Szafka na terenie posesji na ścianie budynku, status urządzenia: projektowane

10.4. Wymagania dotyczące redukcji:

10.4.1. montaż urządzenia: o przepustowości do 10 [m³/h] - 1 [szt.], lokalizacja: w punkcie gazowym status urządzenia: projektowane

11. Miejsce rozgraniczenia sieci gazowej PSG sp. z o.o. i instalacji odbiorcy przyłączonego: zgodnie z pkt 9.

12. Gazociąg/przyłącze/podziemne odcinki instalacji powinny być zaprojektowane i wykonane, w trybie określonym prawem budowlanym, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640), w oparciu o dokumentację techniczną oraz dokumenty wymagane prawem budowlanym.

13. Instalacja gazowa powinna być zaprojektowana i wykonana w trybie określonym Prawem budowlanym, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1422) w oparciu o dokumentację techniczną, na którą uzyskano prawomocne pozwolenie na budowę. Zgodnie z powyższymi przepisami zabrania się stosowania w jednym budynku gazu płynnego i gazu z sieci gazowej.

14. Zaprojektowanie i wykonanie instalacji gazowej leży po stronie Klienta.

15. Dokumentację projektową należy uzgodnić we właściwej terytorialnie Gazowni, w zakresie rozwiązań technicznych budowy gazociągu/przyłącza oraz pomiaru paliwa gazowego.

16. Oplata za przyłączenie jest ustalana i pobierana w wysokości wynikającej z Taryfy obowiązującej w dniu zawarcia Umowy o przyłączenie.

17. Oplata za przyłączenie określona zostanie w Umowie o przyłączenie, stanowiącej podstawę do rozpoczęcia przez PSG sp. z o.o. Zakład w Olsztynie prac projektowych i budowlanych.

18. Szacunkowa wysokość opłaty za przyłączenie wynosi 7.733,95 zł netto plus podatek VAT, to jest łącznie 9.512,76 zł.

19. Zakres przyłączenia obejmuje wykonanie dokumentacji projektowej sieci gazowej i uzyskanie dokumentu określonego Prawem budowlanym, wykonanie przyłączenia, nadzór nad jego realizacją oraz włączenie do czynnej sieci gazowej oraz montaż gazomierza.

20. Przyłączane do sieci urządzenia i instalacje muszą spełniać wymagania techniczne i eksploatacyjne zapewniające:

20.1. Bezpieczeństwo funkcjonowania systemu gazowego.

20.2. Zabezpieczenie systemu gazowego przed uszkodzeniami spowodowanymi niewłaściwą pracą przyłączonych urządzeń.

20.3. Zabezpieczenie przyłączonych urządzeń, instalacji przed uszkodzeniami w przypadku awarii lub wprowadzenia ograniczeń w pborze lub dostarczaniu paliw gazowych.

21. Realizacja przyłączenia do sieci gazowej może nastąpić po zawarciu Umowy o przyłączenie na pisemny wniosek Klienta i uzyskaniu przez PSG sp. z o.o. Zakład w Olsztynie zgód właścicieli działek, przez które przebiegać będzie gazociąg/przyłącze, będących we władaniu osób trzecich. Planowany termin realizacji

Nr sprawy:
101555/2019
Strona 2 z 3

- przyłączenia 18 miesięcy od zawarcia umowy o przyłączenie.
22. W przypadku zmiany parametrów odbioru paliwa gazowego należy ponownie wystąpić z Wnioskiem o określenie nowych Warunków przyłączenia do sieci gazowej.
23. Warunki przyłączenia są ważne przez okres 24 miesięcy od dnia ich wydania.
24. Warunki przyłączenia sporządzono w dwóch egzemplarzach, w tym jeden dla Klienta.
25. Klauzule:
- 25.1. W realizacji przyłączenia (w tym w opracowaniach projektowych) należy stosować rozwiązania techniczne i technologiczne przewidziane wewnętrznymi opracowaniami PSG sp. z o.o. Zakład w Olsztynie, których odpowiednie części tematyczne będą udostępnione projektantowi/ wykonawcy na jego zgłoszenie, wyrażone w formie pisemnej, lub elektronicznej.
- 25.2. Projekt instalacji gazowej nie podlega uzgodnieniu w PSG sp. z o.o.
- 25.3. Niniejsze Warunki przyłączenia do sieci gazowej stanowią oświadczenie o zapewnieniu dostarczenia paliwa gazowego w rozumieniu art. 34 ust. 3 pkt. 3 lit. A) Ustawy Prawo budowlane oraz art. 7 ust 14 Ustawy Prawo energetyczne, jednak nie są zobowiązaniem do sprzedaży paliwa gazowego.
- 25.4. PSG sp. z o.o. nie ponosi odpowiedzialności za działania Klienta związane z przyłączeniem, podjęte przed zawarciem Umowy o przyłączenie.
- 25.5. Jeżeli podmiot w ciągu 30 dni od dnia otrzymania Warunków przyłączenia nie wystąpi do PSG sp. z o.o. z wnioskiem o zawarcie Umowy o przyłączenie, a zostały określone Warunki przyłączenia do Sieci dystrybucyjnej, dla realizacji których niezbędne byłoby wykorzystanie tej samej przepustowości technicznej systemu dystrybucyjnego lub zostały określone warunki przyłączenia do sieci dystrybucyjnej, które dotyczą obszaru pokrywającego się terytorialnie w całości lub części, PSG sp. z o.o. zawiera Umowy o przyłączenie z uwzględnieniem kolejności wpływu jednostronnie podpisanych przez wnioskodawcę projektów Umów o przyłączenie, w miarę istniejących warunków technicznych w szczególności wolnych Przepustowości technicznych Systemu dystrybucyjnego.
- 25.6. Zawarcie Umowy o przyłączenie podtrzymuje ważność Warunków przyłączenia.
- 25.7. Wniosek o zawarcie Umowy o przyłączenie oraz wzór Umowy o przyłączenie udostępniany jest na stronie internetowej PSG sp. z o.o. - www.psgaz.pl.
- 25.8. Inne istotne dla realizacji przedmiotowego przyłączenia informacje: brak.

PRZEDSIĘBIORSTWO GAZOWNICZE

KIEROWNIK
Dział Obsługi Klienta
Dariusz Rolicki

Opracował/a: IWONA CHAŁKOWSKA

Data odbioru lub wysłania do Klienta: .....

Potwierdzam odbiór niniejszych Warunków przyłączenia do sieci gazowej

.....
(miejscowość, data i czytelny podpis Klienta)

Nr Klienta: 8632203

Otrzymują:

1. Klient
2. WF00

Obiekt   Numer POD   Kod kreskowy
83289634   PL0033057677

Adres
Olsztyn, ul. Michała Oczapowskiego, dz.
nr 152-34,

Specjalista ds. Obsługi Klienta

Iwona Chałkowska

Nr sprawy:
101555/2019
Strona 3 z 3

4. OPIS TECHNICZNY DO PROJEKTU BUDOWLANEGO INSTALACJI SANITARNYCH DLA BUDOWY SIEDZIBY POLIKLINIKI WYJAZDOWEJ DUŻYCH ZWIERZĄT PRZY UL OCZAPOWSKIEGO dz. nr 34, obręb 152 - ETAP I.

5. PODSTAWA OPRACOWANIA.

- 1.1. Zlecenie Zamawiającego.
- 1.1. Plan sytuacyjno-wysokościowy.
- 1.2. Uzgodnienia międzybranżowe.
- 1.3. Wizja lokalna.

6. OPIS PROJEKTOWANYCH ROZWIĄZAŃ.

Niniejsze opracowanie obejmuje projekt budowlany przyłącza wodociągowego, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, instalacji grzewczej, klimatyzacji, wentylacji mechanicznej i gazowej. Zasilanie budynku w wodę zimną z miejskiej sieci wodociągowej zgodnie z warunkami technicznymi. Odprowadzenie ścieków sanitarnych do miejskiej sieci kanalizacyjnej zgodnie z warunkami technicznymi. Odprowadzenie wód opadowych do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej zgodnie z warunkami technicznymi. Zasilanie w gaz z projektowanego przyłącza gazowego – zgodnie z warunkami technicznymi – według opracowania PGNiG.

7. ZAŁOŻENIA PROJEKTOWE

- **INSTALACJA WOD.-KAN.**

Zaprojektowano instalację wodociągową z rur pex-al-pex, PP w klasie PN20 oraz stalowych łączonych odpowiednio przez kształtki zaciskowe, zaizolowanych. Instalację kanalizacyjną zaprojektowano z rur kanalizacyjnych, kielichowych PCV, piony i podejścia z rur niskoszumowych.

- **INSTALACJA GRZEWCA**

Parametry pracy instalacji centralnego ogrzewania 75/55°C

Instalacje c.o. w układzie dwu rurowym z rur pex-al-pex, łączonych przez kształtki zaciskowe, zaizolowanych.

- **INSTALACJA P.POŻ.**

Zaprojektowano instalację p.poż. wodociągową z rur PP w klasie PN20 w przegrodach budowlanych oraz stalowych typu steel łączonych odpowiednio przez kształtki zaciskowe, zaizolowanych w częściach odkrytych.

Jako aparaty grzejne zaprojektowano:

grzejniki stalowe z wbudowanym zaworem termostatycznym. W częściach ogólnodostępnych z głowica typu instytucjonalnego, zabezpieczonym przed kradzieżą oraz zmiana nastaw.

- **INSTALACJA GAZOWA.**

Zaprojektowano instalację gazową z rur stalowych o połączeniach spawanych.

8. PRZYŁĄCZE WODOCIĄGOWE **OBLICZENIE ZAPOTRZEBOWANIA WODY WG ILOŚCI UŻYTKOWNIKÓW.**

Przyjęto: $N_d = 1,2$; $N_h = 1,4$

Ilość osób w budynku	n	= 15 Mk.
Dobowe zapotrzebowanie wody na osobę	$Q_{d.w.}$	= 60 l/d.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

Średnie dobowe zapotrzebowanie wody	$Q_{d.sr.w.} = 60 \cdot 15 = 900 \text{ l/d.}$
Maksymalne dobowe zapotrzebowanie wody	$Q_{d.max.w.} = 900 \cdot 1,2 = 1080 \text{ l/d.}$
Maksymalne godzinowe zapotrzebowanie wody	$Q_{h.max.w.} = 1080 \cdot 1,4/24 = 63 \text{ l/h.}$
Średni dobowy zrzut ścieków	$D_{d.max.sć.} = 1080 \cdot 0,9 = 972 \text{ l/d.}$

OBLICZENIOWY PRZEPIŹY WODY .

Wyznaczenie przepływu obliczeniowego zimnej wody .

Normatywny wypływ z punktów czerpalnych określono w oparciu o PN-92/B-01706 .

rodzaj przyboru	liczba szt.	zimna	Qn
		jednostkowe obciążenie l/s	całkowite obciążenie l/s
spłuczka	9	0,13	1,17
umywalka	15	0,14	2,1
natrysk	4	0,3	1,2
wanna	0	0,3	0
pralka	0	0,25	0
bidet	0	0,14	0
zlew	0	0,14	0
pisuar	2	0,3	0,6
kurek cz.15	6	0,3	1,8
kurek cz.25	0	1	0
		SUMA :	6,87
<20l/s	qz=	1,48	l/s
	qz=	5,34	m³/h

$$Q_{n,zw} = 0,682 \cdot 6,87^{0,45} - 0,14 = 1,48 \text{ l/s} = 5,34 \text{ m}^3/\text{h}$$

Ilość wody p.poż. dla hydrantów wewnętrznych:

Zaprojektowano cztery hydranty wewnętrzne Dn 25, podtynkowe o wydajności 1 l/s każdy.

Ilość wody p.poż. dla dwóch jednocześnie działających hydrantów:

$$Q_{p.poż.} = 2 \cdot 1,0 \text{ l/s} = 2,0 \text{ l/s} = 7,2 \text{ m}^3/\text{2h}$$

Ciśnienie zasilania min na odbiorniku $p=200 \text{ kPa}$

Instalacja wewnętrzna p. poż. oddzielona będzie od instalacji bytowej zaworem pierwszeństwa pożarowego DH300 sterowanym hydraulicznie.

9. DOBÓR WODOMIERZA GŁÓWNEGO.

Do pomiaru sumarycznego zużycia zimnej wody przez użytkowników budynku zaprojektowano wodomierz wody zimnej typ JS - 6,0 Dn40.

W celu zabezpieczenia przyłącza przed skutkami zmiany kierunku przepływu wody należy za zestawem wodomierzowym, licząc zgodnie z kierunkiem przepływu wody zamontować zawór zwrotny antyskażeniowy typ EA Dn 40. Zestaw wodomierzowy główny zamontować w studni wodomierzowej dedykowanej o średnicy 98 cm na stelażu montażowym.

10. PRZYŁĄCZE WODOCIĄGOWE.

Wodociąg wykonać z rur PE100 SDR17. Wpięcie do istniejącej sieci PE160 w punkcie WZ na rys nr 1 za pomocą zgrzewania doczołowego. Odcinek biegnący wzdłuż ul. Oczapowskiego zakończyć trójnikiem PE160/90. Odcinek wodociągu zakończyć hydrantem nadziemnym Dn80. Przed hydrantem H i na odejściu z trójnika Tr zamontować zasuwy Dn80 z końcówkami do zgrzewania dla PE90. Na odejściu z węzła W2 w stronę budynku zamontować zasuwę Dn40 z końcówkami do zgrzewania dla PE50. Stosować zasuwy z uszczelnieniem miękkim oraz wrzecionem na wymiar. Trzpienie osłonić żeliwnymi skrzynkami ulicznymi, umocowanymi zgodnie z niweletą terenu, ustabilizowanymi płytami betonowymi.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

Odcinek instalacji przebiegający pod ścianą fundamentową poprowadzić w tulei ochronnej Ø90 PE. Końce tulei wypełnić pianką poliuretanową. Uzbrojenie projektowanego wodociągu oznakować tabliczką umieszczoną na stalowym słupkach, ścianie budynku. W celu umożliwienia odnalezienia wodociągu przez służby geodezyjne należy nad wodociągiem ułożyć taśmę lokalizacyjno – ostrzegawczą koloru niebieskiego z wtopioną taśmą metalową. Po wykonaniu wodociągu należy wykonać inwentaryzację geodezyjną, próbę ciśnieniową oraz należy zgłosić do odbioru. Przewody na całej długości układać na zagęszczonej podsypce piaskowej grubości 20 cm. Nad rurociągiem przyłącza wykonać obsypkę ochronną gr.30 cm z piasku wolnego od grud i kamieni. Obsypkę wykonać w dwóch etapach: I etap – ułożenie warstwy ochronnej bez przykrywania połączeń rur, II etap – po próbie szczelności i odbiorze przez dysponenta sieci przykryć warstwą ochronną pozostałe odcinki przykanaliku. Przyłącze układać ze spadkiem wg rys. profilu przyłącza kanalizacyjnego z zagłębieniem podanym na profilu.

Próbie szczelności należy wykonać wg PN-81/B-10725 przez okres 30 minut pod ciśnieniem 1,5 ciśnienia roboczego lecz nie mniejszym od 1,0 MPa w obecności dostawcy wody. Po uzyskaniu pozytywnych wyników próby ciśnieniowej rurociąg należy poddać płukaniu czystą wodą z wodociągu oraz dezynfekcji za pomocą podchlorynu sodu lub wapna chlorowanego. Czas trwania dezynfekcji powinien wynosić 24 godziny. Po usunięciu wody zawierającej związki chloru należy przeprowadzić ponownie płukanie po czym próbki wody przekazać do badania fizykochemicznego i bakteriologicznego.

Odbiór techniczny wg PN-81/B-10725. Wodociągi. Przewody zewnętrzne. Wymagania i badania przy odbiorze.

11. PRZYŁĄCZE KANALIZACYJNE

Wyznaczenie przepływu obliczeniowego w instalacji kanalizacyjnej wg PN-92/B-01707 dla części sanitarnej :

równoważniki wypływu		K=0,5	
		A W _s	SUMA A w _s
słuczka	9	1	9,00
umywalka	15	0,5	7,50
natrysk	4	1	4,00
wanna	0	1	0,00
pralka	0	1	0,00
bidet	0	0,5	0,00
zlew	1	1	1,00
pisuar	2	0,5	1,00
wpusty pod 0,5	2	1,5	3,00
wpusty pod 1,0	4	2,5	10,00
SUMA CAŁKOWITA			35,50
Q=	2,98	l/s	
Q=	10,72	m³/h	

$$q_s = 0,5 \times 35,5^{0,5} = 2,98 \text{ dm}^3/\text{s} = 10,72 \text{ m}^3/\text{h}.$$

Ścieki sanitarne zostaną odprowadzone projektowanym przyłączem do istniejącej studni miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej oznaczonej jako Ksist 122,35/116,22. Kanalizację grawitacyjną wykonać z rur PVC 160 o połączeniach kielichowych. Przejście rur przez ścianę budynku wykonać w tuleji osłonowej, stalowych Dn250. Przewody kanalizacyjne na całej długości układać na zagęszczonej podsypce piaskowej grubości 20 cm. Nad rurociągiem przyłącza wykonać obsypkę ochronną gr.30 cm z piasku wolnego od grud i kamieni. Obsypkę wykonać w dwóch etapach: I etap – ułożenie warstwy ochronnej bez przykrywania połączeń rur, II etap – po próbie szczelności i odbiorze przez dysponenta sieci przykryć warstwą ochronną pozostałe odcinki przykanaliku. Przyłącze układać ze spadkiem wg rys. profilu

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

przyłącza kanalizacyjnego z zagłębieniem podanym na profilu. Przy przejściu przewodu pod stałymi przeszkodami zastosować rury ochronne z rur stalowych Dn 250. Zaprojektowano studnię przelotową betonowe 1000. Odcinek wykonać w klasie SN4. Włazy żeliwne fi 600 w klasie A15.

12. KANALIZACJA DESZCZOWA.

Wody opadowe zostaną odprowadzone z dachu budynku jako czyste do projektowanego zbiornika retencyjnego o pojemności 10 metrów sześciennych z przelewem grawitacyjnym o regulowanym wypływie w ilości 0,5 l/s do istniejącej studni na miejskiej sieci kanalizacji deszczowej oznaczonej jako KDist 119,30/114,92. Wody opadowe z utwardzeń i placów manewrowych zostaną odprowadzone do separatora koalescencyjnego z osadnikiem frakcji stałych i następnie projektowanym przyłączem wspólnym do studni KDist 119,30/114,92.

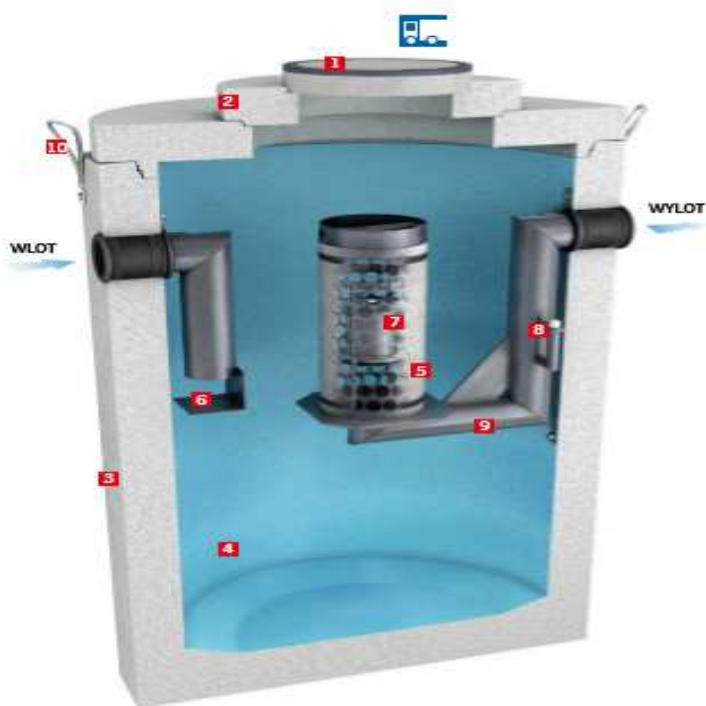
Ilość wód opadowych dla deszczu nawalnego:

- z dachu 5,85 l/s
- z utwardzeń – 20,7 l/s

Zaprojektowano separator o przepustowości do 20 l/s z osadnikiem o pojemności 2 metrów sześciennych.

Separator substancji ropopochodnych **Oleopator-C-FST**

 Żelbetonowy separator substancji ropopochodnych z wkładem koalescencyjnym zintegrowany z osadnikiem. Do zabudowy w gruncie. Klasa obciążenia D 400 (do 40 ton).

Elementy separatora

- 1 Właz $\geq 600/800$ (BEGU/żeliwo) klasy D 400
- 2 Płyta redukcyjna, żelbetowa (C35/45)
- 3 Zbiornik monolityczny, żelbetowy (C35/45), może być pokryty wewnętrzną powłoką ochronną)
- 4 Zintegrowana komora osadnika
- 5 Filtr koalescencyjny (tkanina stalowo-propylenowa /pianka poliuretanowa)
- 6 Deflektor (PEHD)
- 7 Samoczynne „pływające” zamknięcie na odpływie (stal nierdzewna)
- 8 Kończówka do podłączenia urządzenia do poboru próbek
- 9 Zasyfonowany kanał odpływowy (PEHD)
- 10 Pełne transportowe (stal nierdzewna)

Zastosowanie

Do oczyszczania ścieków deszczowych z substancji olejowych pochodzących z baz przeładunku paliw, stacji paliw, baz transportowych, placów manewrowych, parkingów, ziemi miejskich ze szczególnie chronionymi odbiorcami, lotnisk.
Do oczyszczania ścieków technologicznych z substancji olejowych pochodzących z warsztatów mechanicznych, myjni samochodowych i produkcyjnych obiegów technologicznych.

Wyposażenie dodatkowe:

- Nadstawki betonowe do nadbudowy - str. 65
- Urządzenie do poboru próbek - str. 65
- Urządzenie alarmowe SECURAT® - str. 65

Separator zapewnia stopień oczyszczania zgodny z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 24 lipca 2006 r. oraz normą PN-EN 858. Zawartość substancji olejowych na wylocie wynosi ≤ 5 mg/l. Zostało to potwierdzone przez Instytut Badawczy Materiałów Budowlanych, Techniki Sanitarnej i Separacji w Wurzbanu (IGA).

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

Technologia wykonania kanalizacji deszczowej i układania rur analogicznie jak kanalizacji sanitarnej. Dla kanalizacji deszczowej stosować rury w klasie SN8, lite, gładkie. Studnie betonowe C40/50, wodoszczelne W8 o nasiąkliwości <4% i mrozoodporne FI50. Wpusty deszczowe pełne z kratami D400 na zawiasach. Nie stosować wpustów krawężnikowych ani szkieletowych. Pierścienie dystansowe stosować z tworzyw sztucznych.

13. INSTALACJA WODY ZIMNEJ I CIEPŁEJ.

Jako źródło ciepłej wody zaprojektowano podgrzewacz pojemnościowy V=300l.

Zaprojektowano instalacje wodociągowe z:

- instalację wody zimnej z rur pex-al-pex łączonych przez kształtki zaciskowe;

Poziomy oraz podejścia do urządzeń prowadzić w warstwach izolacyjnych posadzek oraz w bruzdach ściennych. Piony w bruzdach ściennych. Instalację montować z zachowaniem samokompensacji. Instalację wody zimnej i ciepłej wykonać z pex-al-pex łączonych przez kształtki zaciskowe. Przewody poziome prowadzone pod sufitem w piwnicy oraz w bruzdach ściennych. Sposób rozprowadzenia rurociągów i ich średnice jak na rysunkach. Przejścia przewodów przez przegrody budowlane wykonać w tulejach ochronnych. Poziomy główne prowadzić ze spadkiem w kierunku zasilania. Układ rur jak na rysunkach.

Przewody wody ciepłej należy układać nad przewodami wody zimnej oraz pod instalacją elektryczną. Przewody rozprowadzające prowadzić pod przyborami sanitarnymi dopasowując prowadzenie przewodów dla potrzeb armatury stojącej. Osprzęt instalacyjny tradycyjny tj. baterie umywalkowe i zlewozmywakowy łączyć metalowymi przyłączami elastycznymi. Płuczki ustępowe z instalacją połączyć wężykami w oplocie z siatki stalowej. Stosować zaworki kulowe kątowe z filtrem. Zaleca się stosowanie głównego filtra do wody.

ARMATURA.

Armatura odcinająca – zawory kulowe w klasie PN10. Na podejściach do urządzeń montować zawory odcinające kulowe z filtrem.

WYTYCZNE PROWADZENIA PRZEWODÓW.

Poziomy instalacji wody zimnej i ciepłej należy prowadzić ze spadkiem w kierunku zasilania (w kierunku przyłącza wody), w celu umożliwienia centralnego odwodnienia jak największej części instalacji.

Mocowanie przewodów do przegród budowlanych powinno nie dopuszczać do powstawania i rozchodzenia się hałasu i drgań. Poziom dźwięku od instalacji nie powinien przekraczać dopuszczalnych wartości.

W punktach poboru należy stosować dodatkowe mocowania.

Nie można prowadzić przewodów wodociągowych w budynkach nad przewodami elektrycznymi.

Minimalna odległość metalowych przewodów instalacji wodociągowych od przewodów elektrycznych przy układaniu równoległym powinna wynosić co najmniej 0,5 m, w miejscach skrzyżowań 0,05 m.

WYTYCZNE WYKONANIA PRZEJŚĆ PRZEZ PRZEGRODY BUDOWLANE.

W miejscach przejść przewodów przez przegrody nie wolno wykonywać połączeń rur. Przejścia przewodów przez przegrody należy wykonywać w stalowych tulejach ochronnych o średnicy większej o dwie dymensje od rury przewodowej i o długości większej od grubości przegrody o 2cm - przestrzeń pomiędzy zewnętrzną ścianą przewodu a tuleją ochronną należy wypełnić szczeliwem, zapewniającym możliwość osiowego ruchu przewodu. Tuleje ochronne dla rur pex-al-pex wykonać z rur PVC.

Na przejściach przez przegrody budowlane o zdefiniowanej odporności ogniowej stosować przepusty instalacyjne o identycznej odporności ogniowej jak przegroda.

PRÓBY INSTALACJI

Po zakończeniu prac montażowych przed zaizolowaniem instalacji i przed zakryciem bruzd, szachów instalacyjnych itp. należy wykonać dokumentację powykonawczą (również fotograficzną) oraz instalacje należy poddać próbom szczelności, potwierdzonym protokolarnie:

- instalacja ZW: na ciśnienie 0,9MPa wodą zimną;
- instalacje CWU: na ciśnienie 0,9MPa wodą zimną oraz na ciśnienie wodociągowe wodą o temperaturze 55°C.

Instalacje należy napełniać powoli od dołu, aby usunąć powietrze z rurociągu. W trakcie napełniania na każdym pionie należy otworzyć najwyżej zamontowany zawór czerpalny (dla odpowietrzenia). Po wypełnieniu instalacji wodą i zamknięciu uprzednio otwartych zaworów czerpalnych, należy podłączyć pompę z manometrem.

Instalacje uważa się za szczelne, jeżeli manometr w ciągu 30 minut nie wykaże spadku ciśnienia większego niż 5%.

Po sprawdzeniu szczelności instalacje należy kilkakrotnie przepłukać czystą wodą oraz zdezynfekować zgodnie z wymogami SANEPID.

Badania jakości wody przeprowadzić zgodnie z normą.

IZOLACJE CIEPŁOCHRONNE.

Izolacja cieplna przewodów rozdzielczych i komponentów w instalacjach (...), ciepłej wody użytkowej i cyrkulacji powinna spełniać wymagania minimalne, określone w „Warunkach technicznych, jakim powinny budynki i ich usytuowanie” - zmiana z dnia 6.11.2008 wprowadzona Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury.

Cyt. : „Wymagania izolacji cieplnej przewodów i komponentów

L p.	Rodzaj przewodu lub komponentu	Minimalna grubość izolacji cieplnej (materiał 0,035 W/(m · K) ¹⁾
1	Średnica wewnętrzna do 22 mm	20 mm
2	Średnica wewnętrzna od 22 do 35 mm	30 mm
3	Średnica wewnętrzna od 35 do 100 mm	równa średnicy wewnętrznej rury
4	Średnica wewnętrzna ponad 100 mm	100 mm
5	Przewody i armatura wg poz. 1-4 przechodzące przez ściany lub stropy, skrzyżowania przewodów	½ wymagań z poz. 1-4
6	Przewody ogrzewań centralnych wg poz. 1-4, ułożone w komponentach budowlanych między ogrzewanymi pomieszczeniami różnych użytkowników	½ wymagań z poz. 1-4
7	Przewody wg poz. 6 ułożone w podłodze	6 mm
8	Przewody ogrzewania powietrznego (ułożone wewnątrz izolacji cieplnej budynku)	40mm
9	Przewody ogrzewania powietrznego (ułożone na zewnątrz izolacji cieplnej budynku)	80mm
10	Przewody instalacji wody lodowej prowadzone wewnątrz budynku ²⁾	50% wymagań z poz. 1-4
11	Przewody instalacji wody lodowej prowadzone na zewnątrz budynku ²⁾	100% wymagań z poz. 1-4

Uwaga:

- 1) Przy zastosowaniu materiału izolacyjnego o innym współczynniku przenikania ciepła niż podano w tabeli należy odpowiednio skorygować grubość warstwy izolacyjnej;
- 2) Izolacja cieplna wykonana jako powietrznoszczelna”.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

Przewody prowadzone w bruzdach ściennych należy zaizolować pianką dostosowaną do układania w bruzdach.

Na przejściach przez przegrody budowlane o zdefiniowanej odporności ogniowej stosować przepusty instalacyjne o identycznej odporności ogniowej jak przegroda. Przed każdym punktem czerpalnym zamontować zawór antyskażeniowy typu EA.

14. INSTALACJA P.POŻ.

Do gaszenia wewnętrznego w budynku zaprojektowano instalację p.poż. z rur stalowych steel inox łączonych przez kształtki zaciskowe. W przegrodach budowlanych z rur PP w klasie PN20. Instalacja oddzielona będzie od instalacji bytowej zaworem pierwszeństwa pożarowego DH300, sterowanym hydraulicznie. Ilość wody p.poż.: $Q_{p.poż.} = 2\text{l/s} = 7,3\text{m}^3/\text{h}$. Zaprojektowano hydranty podtynkowe Dn25/20, w szafkach koloru czerwonego typu podtynkowego FIT.

15. INSTALACJA KANALIZACJI SANITARNEJ.

OPIS INSTALACJI

Instalację kanalizacji sanitarnej wykonać zgodnie z normą, z rur o złączach uszczelnionych uszczelkami fabrycznymi o-ring. Piony i podejścia z rur niskoszumowych.

Przewody rur kanalizacyjnych powinny być układane kielichami w kierunku przeciwnym do przepływu ścieków.

Minimalna średnica podejść:

- do umywalek: $\Phi 0,04\text{m.};$
- do natrysków, pisuarów i kraterk odpływowych : $\Phi 0,050\text{m};$
- do muszli ustępowych: $\Phi 0,110\text{m}.$

Muszla ustępowa powinna być urządzeniem włączanym najniżej na danej kondygnacji do pionu kanalizacji sanitarnej – zabezpieczenie przed wysysaniem zabezpieczeń wodnych w syfonach.

U podstawy każdego pionu kanalizacji sanitarnej należy zamontować rewizję. Piony należy zakończyć ponad dachem wywiewką zgodnie z dokumentacją rysunkową.

PRZYBORY SANITARNE

W obiekcie zaleca się zastosowanie armatury sanitarnej (baterie umywalkowe, natrysków, zawory spłukujące do pisuarów i muszli ustępowych) oraz urządzenia sanitarne (umywalki, muszle ustępowe, brodziki natryskowe, kabiny natryskowe, pisuary) .

Zastosowano wpusty łazienkowe prostokątne fi 75 z kratką stalową nierdzewną i syfonem.

WYTYCZNE PROWADZENIA PRZEWODÓW.

Poziomy kanalizacji sanitarnej należy prowadzić ze określonym spadkiem i w kierunku przyłącza, zgodnie z częścią graficzną opracowania.

Mocowanie przewodów do przegród budowlanych powinno nie dopuszczać do powstawania i rozchodzenia się hałasu i drgań. Poziom dźwięku od instalacji nie powinien przekraczać dopuszczalnych wartości określonych w normie.

W punktach odpływu należy stosować dodatkowe mocowania.

Przewodów z PVC nie należy prowadzić nad rurami zimnej i ciepłej wody, centralnego ogrzewania oraz przewodami elektrycznymi.

Minimalna odległość przewodów kanalizacyjnych od przewodów ciepłych powinna wynosić 0,1m, a w przypadku, gdy odległość ta jest mniejsza, należy zastosować izolację termiczną.

Przewody pod posadzką układać na podsypce piaskowej o grubości 10 cm.

WYTYCZNE WYKONANIA PRZEJŚĆ PRZEZ PRZEGRODY BUDOWLANE.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

W miejscach przejść przewodów przez przegrody nie wolno wykonywać połączeń rur. Przejścia pionów i podejść do urządzeń przez przegrody należy wykonywać w tulejach ochronnych o średnicy większej o dwie dymensje od rury przewodowej i o długości większej od grubości przegrody o 2cm. Tuleje ochronne z rur PVC.

Przejścia poziomów kanalizacji sanitarnej przez przegrody należy wykonać w rurach osłonowych o średnicy większej o dwie dymensje od rury przewodowej i o długości większej od grubości przegrody o 50cm. Tuleje ochronne z rur stalowych czarnych.

Przestrzeń pomiędzy zewnętrzną ścianą przewodu a tuleją ochronną należy wypełnić szczeliwem, zapewniającym możliwość osiowego ruchu przewodu.

Na przejściach przez przegrody budowlane o zdefiniowanej odporności ogniowej stosować przepusty instalacyjne o identycznej odporności ogniowej jak przegroda.

IZOLACJA AKUSTYCZNA.

Podejścia kanalizacji sanitarnej do urządzeń należy dodatkowo zabezpieczyć akustycznie izolując je pianką polietylenową akustyczną.

Na przykanaliku kanalizacji technologicznej zaprojektowano separator tłuszczów o wydajności do 2,0 l/s.

16. INSTALACJA GRZEWCZA i CIEPŁA TECHNOLOGICZNEGO.

Źródłem ciepła będzie kocioł c.o., c.t. i c.w.u. Gazowy kondensacyjny z zamkniętą komorą spalania o mocy 60 kW. Czynnikiem grzewczym c.o. - woda o parametrach zmiennych 75/55°C. Czynnikiem grzewczym c.t. - roztwór wodny glikolu polipropylenowego 35% o parametrach zmiennych 70/50°C.

ZABEZPIECZENIE INSTALACJI GRZEWCZEJ PRZED WZROSTEM OBJĘTOŚCI.

Bez zmian.

DOBÓR WYMIENNIKA C.T.

Wg. projektu wykonawczego.

OPIS INSTALACJI.

Parametry pracy 75/55°C. Piony i rozprowadzenia instalacji należy wykonać z rur pex-al-pex łączonych przez zaciskanie.

Jako aparaty grzejne zaprojektowano:

- grzejniki stalowe, np. firmy VNH Fabryki Grzejników typu CosmoNova lub równoważne, zaworowe z wbudowanym fabrycznie zaworem termostatycznym oraz z głowicą termostatyczną typu instytucjonalnego;

Instalacja CO odpowietrzana będzie odpowietrznikami automatycznymi, zamontowanymi w najwyższych punktach instalacji CO (np. na zakończeniu pionów CO) oraz za pośrednictwem odpowietrzników grzejnikowych (zastosowano grzejniki typu KV – z podejściem dolnym). Odpowietrzniki automatyczne z zaworem stopowym. Włączenia projektowanej instalacji należy dokonać do istniejących pionów.

Jako armaturę zastosowano:

- zawory kulowe gwintowane PN10;
- grzejniki typu KV – zasilane od dołu, należy przyłączyć do instalacji za pomocą zestawu przyłączeniowego, który umożliwia odłączenie grzejnika bez konieczności spuszczenia wody z pionu.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

REGULACJA INSTALACJI CO.

Regulacja grzejników nastawami kryz na zaworach termostacyjnych oraz na rozdzielaczach ogrzewania podłogowego.

POMPY

Wg. projektu wykonawczego.

WYTYCZNE PROWADZENIA PRZEWODÓW.

Mocowanie przewodów do przegród budowlanych powinno nie dopuszczać do powstawania i rozchodzenia się hałasu i drgań. Poziom dźwięku od instalacji nie powinien przekraczać dopuszczalnych wartości określonych w normie.

Do mocowania przewodów stalowych stosować wsporniki montażowe np. firmy NICZUK-Metall ocynkowane z uchwytyami z wkładką gumową zakładanymi na izolację termiczną lub inne równoważne.

Nie można prowadzić przewodów instalacji centralnego ogrzewania w budynkach nad przewodami elektrycznymi.

Minimalna odległość metalowych elementów instalacji centralnego ogrzewania od przewodów elektrycznych przy układaniu równoległym powinna wynosić co najmniej 0,5 m, w miejscach skrzyżowań 0,05 m.

Po wykonaniu instalacji CO należy sporządzić projekt pobudowlany z dokładnym naniesieniem instalacji, ulegającej zakryciu, wraz z odległościami tej instalacji od przegród budowlanych - alternatywnie można wykonać dokumentację fotograficzną (obok instalacji należy położyć łatę mierniczą).

WYTYCZNE WYKONANIA PRZEJŚĆ PRZEZ PRZEGRODY BUDOWLANE.

W miejscach przejść przewodów przez przegrody nie wolno wykonywać połączeń rur.

Przejścia przewodów przez przegrody należy wykonywać w tulejach ochronnych o średnicy większej o dwie dymensje od rury przewodowej i o długości większej od grubości przegrody o 2cm - przestrzeń pomiędzy zewnętrzną ścianą przewodu a tuleją ochronną należy wypełnić szczeliwem, zapewniającym możliwość osiowego ruchu przewodu. Tuleje ochronne z rur pvc.

Na przejściach przez przegrody budowlane o zdefiniowanej odporności ogniowej stosować przepusty instalacyjne o identycznej odporności ogniowej jak przegroda.

PRÓBY INSTALACJI CO. I CT.

Po wykonaniu instalację centralnego ogrzewania należy poddać ciśnieniowej próbie szczelności „na zimno”, płukaniu, a następnie próbie i regulacji na gorąco (potwierdzonej protokołarnie).

Ciśnienie próbne przy badaniu szczelności w stanie zimnym dla instalacji wodnych centralnego ogrzewania, gdy źródłem ciepła jest kotłownia lub wymiennik, lub sieć zdalczynną o temperaturze do 115°C powinno być wyższe od ciśnienia roboczego o 2 kG/cm², lecz nie mniejsze niż 4 kG/cm².

Po przeprowadzeniu z wynikiem pozytywnym próby ciśnieniowej „na zimno”, należy wykonać próbę wodną „na gorąco” – praca instalacji centralnego ogrzewania przy najwyższej temperaturze, założonej w obliczeniach (75°C na zasileniu) i przy pracy pomp obiegowych.

Po nagraniu instalację należy ochłodzić do temperatury otoczenia i ponownie ogrzać do najwyższej temperatury jak na początku tej próby. Wyniki próby można uznać za dodatnie, jeżeli przy utrzymywaniu najwyższej temperatury i ciśnienia stwierdzono szczelność instalacji, brak przecieków i roszczenia, możliwość swobodnego rozszerzania się elementów instalacji, a po ochłodzeniu instalacji brak uszkodzeń i trwałych odkształceń.

Uzupełnianie wody w instalacji powinno odbywać się wyłącznie wodą uzdatnioną.

IZOLACJE ANTYKOROZYJNE I CIEPŁOCHRONNE.

Istniejące powierzchnie stalowe zewnętrzne oczyścić do 2-go stopnia czystości i pokryć farbą zgodnie z instrukcją KOR-3A. Konstrukcje wsporcze, zamocowania i rurociągi zabezpieczyć 2-krotnie farbą podkładową (farba silikonowa do gruntowania) oraz 2-krotnie farbą nawierzchniową.

Izolacja cieplna przewodów rozdzielczych i komponentów w instalacjach centralnego ogrzewania, (...) powinna spełniać wymagania minimalne, określone w „Warunkach technicznych, jakim powinny budynki i ich usytuowanie” - zmiana z dnia 6.11.2008 wprowadzona Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury.

Cyt. : „Wymagania izolacji cieplnej przewodów i komponentów

L p.	Rodzaj przewodu lub komponentu	Minimalna grubość izolacji cieplnej (materiał 0,035 W/(m · K) ¹⁾
1	Średnica wewnętrzna do 22 mm	20 mm
2	Średnica wewnętrzna od 22 do 35 mm	30 mm
3	Średnica wewnętrzna od 35 do 100 mm	równa średnicy wewnętrznej rury
4	Średnica wewnętrzna ponad 100 mm	100 mm
5	Przewody i armatura wg poz. 1-4 przechodzące przez ściany lub stropy, skrzyżowania przewodów	½ wymagań z poz. 1-4
6	Przewody ogrzewań centralnych wg poz. 1-4, ułożone w komponentach budowlanych między ogrzewanymi pomieszczeniami różnych użytkowników	½ wymagań z poz. 1-4
7	Przewody wg poz. 6 ułożone w podłodze	6 mm

Uwaga:

- 1) Przy zastosowaniu materiału izolacyjnego o innym współczynniku przenikania ciepła niż podano w tabeli należy odpowiednio skorygować grubość warstwy izolacyjnej.”

Przewody prowadzone w brzdach ściennych należy zaizolować pianką dostosowaną do układania w brzdach.

Rury prowadzone listwach przypodłogowych należy zaizolować. Szczegóły instalacji wg projektu wykonawczego.

17. INSTALACJA KLIMATYZACJI.

Proponowane w projekcie układy klimatyzacji obejmują pomieszczenia biurowe, noclegowe, garażu, serwerownię, magazyn leków, sterylizatornię oraz salę konferencyjną. Klimatyzacja obejmuje też powietrze wentylacyjne zapewniając żądany chłód w garażu oraz osuszanie powietrza wentylacji bytowej. Łączna moc klimatyzacji $Ph=114$ kW. Układ może pracować jako instalacja grzewcza pompy ciepła powietrze – powietrze o mocy grzewczej $Pg=107,5$ kW. Zaprojektowano 4 niezależne układy chłodnicze. Dwa dla poszczególnych kondygnacji budynku, trzeci dla central wentylacyjnych oraz czwarty dla pomieszczenia serwerowni. Układu zaprojektowane w systemie VRF o zmiennym przepływie czynnika i płynnej regulacji. Całość wykonać zgodnie z wytycznymi producenta urządzeń. Na poziomie gruntu w specjalnie wyznaczonym miejscu projektuje się elementy zewnętrzne, które należy połączyć za pomocą kompletów przewodów z rur miedzianych, twardych, łączonych lutem twardym zawierającym 2% srebra z elementami wewnętrznymi. Przewody gazowe i cieczowe mocować za pomocą uchwytów do elementów konstrukcyjnych, obejmę muszą mieć wielkość zapewniającą przeprowadzenie rury w otulinie. Pod obejmą zastosować podkładki zmniejszające nacisk powierzchniowy. Izolacja rur np. Otulinami Thermaflex AF ze spienionego kauczuku syntetycznego o odporności na dyfuzję pary wodnej >7000 . W miejscach narażonych na kontakt z promieniowaniem słonecznym należy izolację zabezpieczyć np. farbą Thermaflex 800. Powierzchnia na której ma być założona izolacja musi być wolna od kurzu, brudu, tłuszczu i wody. Na łącza otulin stosować taśmy Thermatape AF.

Elementy zewnętrzne – skraplacze zamocować do konstrukcji wsporczej. Doprowadzić energię elektryczną, uziemić urządzenia. W pomieszczeniach zastosowano jednostki wewnętrzne kasetonowe i listwowe, naścienne. Skropliny od jednostek wewnętrznych naściennych odprowadzić do instalacji kanalizacyjnej grawitacyjnie z zastosowaniem syfonów. Z jednostek kasetonowych za pomocą zabudowanych pompek skroplin tłoczyć.

Należy zapoznać się z Instrukcjami montażu urządzeń i materiałów i bezwzględnie je przestrzegać. Klimatyzatory wyposażone w filtry powietrza realizują nadmuch przetworzonego powietrza w z możliwością regulacji wysokości nawiewu, kierunku nawiewu oraz trzema biegiem prędkości wentylatora. Wszystkie jednostki kasetowe są wyposażone fabrycznie w pompki odprowadzenia skroplin odprowadzając wodę do pionów kanalizacyjnych za pomocą rur z rur kanalizacyjnych PVC32 przez zasyfonowanie. Prowadzenie przewodów ponad stropem podwieszonym lub w zabudowie G/K. Przy grawitacyjnym odprowadzeniu skroplin minimalny spadek 1,0% od urządzenia. Odprowadzenie skroplin z klimatyzatorów wg proj. wod-kan.

Po wykonaniu instalacji chłodniczej należy przeprowadzić próbę szczelności instalacji przez napełnienie rur azotem przy ciśnieniu 15 atm przez 24 godziny. Po wykonaniu próby szczelności instalacje chłodnicze napełnić czynnikiem chłodniczym.

Każda z jednostek wewnętrznych kontrolowana będzie z własnego oddzielnego sterownika umieszczonego na trwale w pomieszczeniu. Wszelkie zmiany w projekcie należy konsultować z inwestorem, inspektorem nadzoru i projektantem. Przed pracami instalacyjnymi należy się zapoznać z wytycznymi przeciwpożarowymi, projektami innych branż, wytycznymi montażu projektowanych urządzeń. Przed montażem sprawdzić na budowie długości, wymiary, kolizje, w razie konieczności zmian należy przed montażem skonsultować się z projektantem, inspektorem nadzoru.

Układ klimatyzacji reguluje przepływ czynnika R410A w zależności od bieżącego zapotrzebowania na ciepło lub chłód. Agregaty skraplające charakteryzują się niską masą, kompaktowymi gabarytami i cichą pracą. Szczegóły wg projektu wykonawczego.

18. INSTALACJA WENTYLACJI MECHANICZNEJ.

W pomieszczeniach zaprojektowano wentylację bytową nawiewno-wywiewną, mechaniczną z odzyskiem ciepła, realizowaną przez 4 centrale wentylacyjne i układ kanałów. Jako centralę nawiewno-wywiewną NW1 dla wentylacji garażu dobrano urządzenie typu o wydajności do +/- 5000 m³/h. Jako centralę nawiewno-wywiewną NW2 dla wentylacji bytowej pomieszczeń dobrano urządzenie o wydajności do +2000 / -1300 m³/h. Jako centralę nawiewno-wywiewną sterylizatorni NW3 dla wentylacji dobrano urządzenie o wydajności do +/- 500 m³/h. Jako centralę nawiewno-wywiewną pralni dobrano urządzenie o wydajności +/- 500 m³/h. W pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych oraz magazynu leków i magazynu zastosowano wentylację mechaniczną wywiewną, realizowaną przez wentylatory dachowe o wydajności do 60 do 330 m³/h. Jako nawiewniki i wywiewniki zastosowano anemostaty. Kanały wentylacyjne stalowe, ocynkowane zaizolowane wełną mineralną o grubości zgodnej z PN. Na odejściach z trójników stosować regulatory przepływu soczewkowe. Jako kryterium podstawowe przyjęto minimalny strumień zapotrzebowania osobę tj. 20 m³/h. W pomieszczeniach szatni zastosowano kryterium minimum 4-krotnej wymiany na godzinę. W pomieszczeniach sal dydaktycznych zastosowano kryterium minimum 2-krotnej wymiany na godzinę. W pomieszczeniach sanitariatów zastosowano kryterium minimum 5-krotnej wymiany na godzinę. W pomieszczeniach sanitarnych zastosowano kryterium podstawowe 50 m³/h dla pojedynczego WC, 70 m³/h dla pojedynczej kabiny prysznicowej, 30 m³/h dla pisuaru.

System wentylacyjny wyposażony zostanie w odpowiednią ilość właściwie rozmieszczonych otworów rewizyjnych umożliwiających mechaniczne czyszczenie instalacji.

19. BILANS POWIETRZA.

PARTER BYTOWA					
NR. POM.	POW.	WYS	KUB	NAWIEW	WYWIEW
1.10				60	-60
1.13				50	-50
1.14				80	-80
1.12					-50
1.15/1.16				70	-70
1.17/1.18				70	-70
1.19				600	-600
1.20/1.21				40	-40
1.01				20	-20
1.02				60	-60
1.11				80	-30
				1130	-690
PIĘTRO BYTOWA					
NR. POM.	POW.	WYS	KUB	BILANS	440
2.04				10	-10
2.08				50	-50
2.09				80	-80
2.10/2.11				70	-70
2.12/2.13				70	-70
2.14				80	-80
2.02				40	-20
2.15				60	-60
2.16				60	-60
2.17				60	-60
2.03				60	-60
2.07					-20
				640	-350
				BILANS	290

PARTER PRALNIA/SUSZARNIA					
NR. POM.	POW.	WYS	KUB	NAWIEW	WYWIEW
1.08	10,5	4	42	250	-250
1.09	11	4	44	250	-250
				500	-500
				BILANS	0

PARTER STERYLIZATORNIA					
NR. POM.	POW.	WYS	KUB	NAWIEW	WYWIEW
1.08	18,5	4	74	500	-500
				500	-500
				BILANS	0

PARTER GARAŻ					
NR. POM.	POW.	WYS	KUB	NAWIEW	WYWIEW
1.04	133	4	532	3000	-3000
1.05	72	4	288	2000	-2000
				5000	-5000
				BILANS	0

UWAGA!

Centrale wentylacyjne należy zamawiać z firmowym kompletem automatyki zabezpieczająco-regulacyjnej i pełnym wyposażeniem opcjonalnym (przepustnice, króćce elastyczne, oświetlenie, wizjer).

ZAPEWNIENIE MOŻLIWOŚCI CZYSZCZENIA INSTALACJI.

Na kanałach zamontować rewizje umożliwiające czyszczenie instalacji podczas jej użytkowania.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

1. czyszczenie instalacji powinno być zapewnione przez zastosowanie otworów rewizyjnych w przewodach instalacji lub przez demontaż elementu składowego instalacji;
2. otwory rewizyjne powinny umożliwiać oczyszczanie wewnętrznych powierzchni przewodów, a także urządzeń i elementów instalacji, jeśli konstrukcja tych urządzeń i elementów nie umożliwia ich czyszczenia w inny sposób;
3. wykonanie otworów rewizyjnych nie powinno obniżać wytrzymałości i szczelności przewodów, jak również właściwości cieplnych, akustycznych i przeciwpożarowych;
4. elementy usztywniające i inne elementy wyposażenia przewodów powinny być tak zamontowane, aby nie utrudniały czyszczenia przewodów;
5. elementy usztywniające wewnątrz przewodów o przekroju kołowym powinny mieć opływowe kształty, najlepiej o przekroju kołowym; niedopuszczalne jest stosowanie taśm perforowanych lub innych elementów trudnych do czyszczenia;
6. nie należy stosować wewnątrz przewodów ostro zakończonych śrub lub innych elementów, które mogą powodować zagrożenie dla zdrowia lub uszkodzenie urządzeń czyszczących;
7. nie dopuszcza się ostrych krawędzi w otworach rewizyjnych, pokrywach otworów i drzwiach rewizyjnych;
8. pokrywy otworów rewizyjnych i drzwi rewizyjne urządzeń powinny się łatwo otwierać;
  - pomiędzy otworami rewizyjnymi nie mogą być zamontowane więcej niż dwa kolana lub łuki o kącie większym niż 45°,
  - w przewodach poziomych odległość między otworami rewizyjnymi nie powinna być większa niż 10m

Przy montażu instalacji należy stosować zabezpieczenia zapobiegające zanieczyszczeniu instalacji w trakcie prowadzonych prac budowlanych.

Wymagane wymiary otworów rewizyjnych:

Minimalne wymiary otworów rewizyjnych w przewodach o przekroju kołowym		Minimalne wymiary otworów rewizyjnych w przewodach o przekroju prostokątnym	
Średnica przewodu (mm)	Minimalny wymiar otworu rewizyjnego AxB (mm)	Średnica przewodu (mm)	Minimalny wymiar otworu rewizyjnego AxB (mm)
080	180x80	Do 200	300x100
100	180x80	200-500	400x200
125	180x80	Powyżej 500	500x400
160	200x100	Wejście do przewodu	600x500
200	200x100		
250	200x100		
315	200x100		
400	200x100		
500	300x200		
630	400x300		
Wejście do przewodu	600x500		

REGULACJA UKŁADÓW INSTALACJI WENTYLACJI MECHANICZNEJ.

Po wykonaniu sieci przewodów należy poszczególne układy wentylacyjne wyregulować.

Służą do tego przepustnice powietrza nawiewanego i usuwanego przy centrali oraz przepustnice regulacyjne znajdujące przy kratkach wyciągowych i nawiewnych.

Przepustnice te należy ustawić w takim położeniu, aby ilość powietrza przepływająca przez nawiewniki i kratki wyciągowe zgodna była z ilościami podanymi (w opisie i na rysunkach).

MONTAŻ INSTALACJI.

Kanały wentylacyjne należy zamocować za pomocą uchwytych montażowych, np. firmy Niczuk lub inne równoważne, zgodnie z katalogiem systemu zamocowań wentylacji.

IZOLACJA INSTALACJI WENTYLACJI MECHANICZNEJ

Całość instalacji przewodów nawiewnych oraz od czerpni zewnętrznych należy zaizolować wełną mineralną (np. matami firmy ARMACELL POLAND typu AF/Armaflex o współczynniku przewodzenia ciepła $\leq 0,033$ W/mK lub inne równoważne) o grubościach 30mm wewnątrz budynku. Wewnątrz budynku stosować płaszcz z folii aluminiowej.

KANAŁY, KSZTAŁTKI I OSPRZĘT WENTYLACYJNY

Kanały wentylacyjne należy wykonać z blachy stalowej ocynkowanej. Całość instalacji nawiewnej należy zaizolować termicznie, kanały izolowane należy dodatkowo zabezpieczyć płaszczem ochronnym z blachy ocynkowanej lub aluminiowej.

W skład instalacji wchodzi:

- kanały i kształtki wentylacyjne z blachy stalowej ocynkowanej o przekrojach okrągłych (kanały zwijane z taśmy stalowej ocynkowanej SPIRO/SD) i prostokątnych;
- nawiewniki i wywiewniki – anemostaty;

Szczegóły wg projektu wykonawczego.

20. INSTALACJA GAZOWA.

Projektuje się instalację gazową wewnętrzną na gaz ziemny wysokometanowy od kurka głównego do kotła c.o. i c.w.u. o mocy maksymalnej 60 kW. Projektowaną instalację gazową wykonać z rur stalowych bez szwu wg PN-80/H-74219, łączonych przez spawanie. Przewody prowadzić po wierzchu ścian i pod stropem, przejście przez ściany wykonać w rurach ochronnych. Przejście przez ścianę zewnętrzną strop wykonać w rurze z uszczelnieniem elastycznym. Kocioł gazowy połączyć z instalacją za pomocą dwuzłączki lub atestowanym metalowym przewodem elastycznym. Przed kotłem zaprojektowano kurek gazowy kulowy oraz filtr gazowy Dn40.

Przewody gazowe należy prowadzić w odległości mierząc w świetle przewodów bez izolacji co najmniej:

- 15 cm od poziomych przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych umieszczając je nad tymi przewodami;
- 15 cm od poziomych przewodów ciepłych umieszczając je pod tymi przewodami;
- 10 cm od pionowych przewodów instalacji w/w oprócz przewodów elektrycznych;
- 20 cm od przewodów telekomunikacyjnych prowadzonych równolegle;
- 60 cm od elektrycznych urządzeń iskrzących (wyłączników, bezpieczników, przełączników gniazd wtykowych itp.).

Przewody gazowe krzyżujące się z innymi instalacjami powinny być od nich oddalone co najmniej 2 cm.

Przebieg trasy instalacji pokazano na rzucie parteru .

Przewody instalacji gazowej po wykonaniu należy poddać kontroli pod względem:

- zgodności wykonania z projektem
- jakości wykonania użytych materiałów
- szczelności przewodów.

Próbie szczelności należy wykonać powietrzem pod ciśnieniem 50kPa. W ciągu 30 min od czasu wyrównania temperatur nie dopuszcza się żadnego spadku ciśnienia. Rury gazowe po pomyślnej próbie szczelności należy oczyścić z rdzy do II stopnia czystości i zabezpieczyć je farbą antykorozyjną a następnie emalią koloru żółtego.

Odcinek podziemny instalacji gazowych :

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

Projektuje się naścienną szafkę na ścianie zewnętrznej budynku, koloru żółtego, z gazomierzem G6 oraz kurkiem gazowym głównym.

Gazomierz:

Dobrano gazomierz typu G6 o rozstawie kruców 130 mm w skrzynce gazowej 60/60/25 cm. Gazomierz zamontować na stelażu

Opór projektowanego odcinka instalacji :

Jednostkowa strata ciśnienia :

$$\rho_0 = 0,75 \text{ kg/m}^3$$

$$Q = 7,5 \text{ um}^3/\text{h}$$

opór liniowy - $\Delta P = 1,96 \text{ Pa/m}$ dla średnicy stal fi 32

Opory miejscowe.

kształtka	ilość	wsp. oporu (m)	Suma
Kolana	8	1,5	12
Zawory	2	0,3	0,6
Zwężki	1	0,2	0,2
SUMA			12,8 m

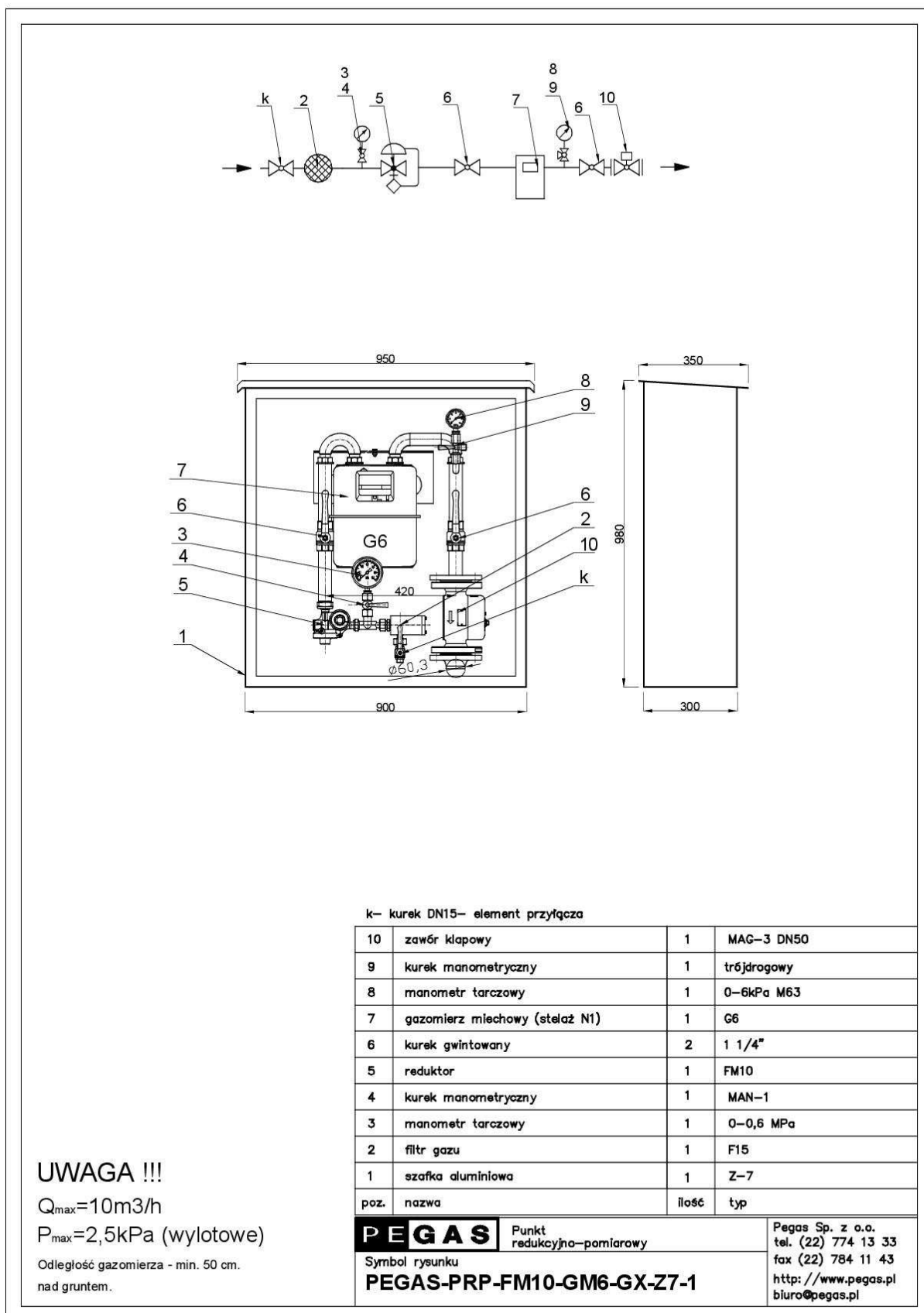
Suma oporów liniowych i miejscowych.

$$L_{cs} = 15,45 \text{ m} + 8,55 \text{ m} = 24 \text{ m}$$

$$\Delta P_c = 24 \text{ m} * 1,96 \text{ Pa/m} = \underline{\underline{47,08 \text{ Pa} < 150 \text{ Pa}}}$$

21. SCHEMAT MONTAŻOWY PUNKTU GAZOWEGO

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

22. OGÓLNE WYTYCZNE WYKONANIA ROBÓT INSTALACYJNYCH.

- Dostarczone na budowę rury powinny być proste, czyste od wewnątrz i zewnątrz, bez widocznych wżerów i ubytków, spowodowanych korozją lub uszkodzeniem. Niedopuszczalne jest wbudowanie w instalację rur pękniętych lub w inny sposób uszkodzonych oraz rur o zmienionym lub zniekształconym przekroju. Rury powinny mieć stałe oznaczenie. Rury z tworzyw sztucznych powinny być proste, bez widocznego zowalizowania, zgnieceń i zniekształceń; Przed dostarczeniem na budowę armaturę należy poddać próbie na szczelność; Urządzenia sanitarne żeliwne, tłoczone z blachy i fajansowe powinny być czyste, bez uszkodzeń powierzchni.
- Wsporniki lub wieszaki przeznaczone do podtrzymywania przewodów układanych na podporach należy wykonywać w sposób umożliwiający regulację poziomą i pionową położenia przewodu. Połączenia spawane i kołnierzone rur powinny znajdować się w odległości $1/4 \div 1/3$ długości przęsła od punktów podparcia. Połączenia kołnierzone nie powinny znajdować się w środku przęsła. W miejscach przejść przewodów przez przegrody nie wolno wykonywać połączeń rur. Przejścia przewodów przez przegrody należy wykonywać w stalowych tulejach ochronnych- przestrzeń pomiędzy rurą a tuleją powinna być wypełniona materiałem elastycznym, umożliwiającym swobodne przesuwanie się rury w tulei ochronnej na skutek wydłużenia cieplnego. Wymagania te nie dotyczą przypadku, gdy w miejscu przejścia przewodu przez ściany przegrody przewidziano punkt stały.
- Przewody pionowe wykonane z rur stalowych należy mocować do ścian za pomocą uchwytów, przy czym przy wysokości kondygnacji poniżej 3,0m. w ilości jeden uchwyt w połowie wysokości kondygnacji. Dopuszczalna odchyłka przewodu pionowego od pionu nie może przekraczać 10mm na 10m długości przewodu pionowego;
- Przewody poziome długości o długości większej niż 2m. prowadzone po ścianach budynku należy mocować do ścian za pomocą uchwytów; wszelkie rodzaje podpór ruchomych powinny umożliwiać swobodne przesuwanie się przewodów spowodowane wydłużeniem cieplnym
- Mocowanie przewodów do przegród budowlanych powinno nie dopuszczać do powstawania i rozchodzenia się hałasu i drgań. Poziom dźwięku od instalacji nie powinien przekraczać dopuszczalnych wartości określonych wg PN-87/B-02151/02.
- Przewody spawane z rur ze szwem podłużnym należy układać tak, aby szew był widoczny na całej długości; szwy podłużne dwóch łączonych ze sobą rur powinny być przesunięte względem siebie przynajmniej o $1/6$ obwodu łączonych rur.
- Rury o grubości ścianki do 5mm powinny być łączone za pomocą spawania gazowego albo elektrycznego; rury o grubości ścianki powyżej 5mm zaleca się łączyć za pomocą łuku elektrycznego.
- Przed rozpoczęciem spawania należy sprawdzić współosiowość rur.
- Zaleca się, aby spłaszczenie rury przy gięciu nie przekraczało 10% zewnętrznej średnicy rury.
- Odstępy grzejników od elementów budowlanych:
  - między grzejnikiem a ścianą: 50mm;
  - między dolną krawędzią grzejnika a podłogą: $70 \div 100$ mm;
  - między górną krawędzią grzejnika a parapetem: $50 \div 100$ mm.
- Odległość przewodu instalacji CO nie zaizolowanego lub izolacji tego przewodu od ściany budynku powinna wynosić co najmniej:
  - - dla rur o średnicy do 40mm: 30mm;
  - - dla rur o średnicy powyżej 40mm: 50mm.

- Gałązki grzejnikowe przy długości ponad 1,5m. powinny być mocowane do ścian uchwytnymi umieszczonymi w połowie długości gałązki.

23. WYTYCZNE BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA (BIOZ)

Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dla potrzeb budowy instalacji sanitarnych.

Przy wykonywaniu prac związanych z budową instalacji należy przestrzegać:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 marca 2007r. (Dz. U. Nr 49 z 2007r., poz. 330, z późniejszymi zmianami) w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 kwietnia 2000r. (Dz. U. Nr 40 z 2000r., poz. 470) w sprawie ogólnych przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac spawalniczych;
- ustawa z dnia 26 czerwca 1974r. – Kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późniejszymi zmianami);
- art. 21 „a” ustawy z dnia 18 sierpnia 2006r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118)
- ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 122, poz. 1321 z późniejszymi zmianami);
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 sierpnia 2002r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowego zakresu rodzajów robót budowlanych stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (Dz. U. Nr 151, poz. 1256);
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996r. w sprawie szczególnych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 62, poz. 285);
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996r. w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej (Dz. U. Nr 62, poz. 287);
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996r. w sprawie rodzajów prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby (Dz. U. Nr 62, poz. 288)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 sierpnia 2003r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 169, poz. 1650 z późniejszymi zmianami);
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz. U. Nr 118, poz. 1263);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. Nr 120, poz. 1021 z późniejszymi zmianami);
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401).

Plan BIOZ powinien określać:

- szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych; program szkolenia powinien być dostosowany do rodzajów i warunków wykonywanych prac. Powinien zapewnić pracownikom zapoznanie się z występującymi czynnikami środowiska pracy, ryzykiem zawodowym związanym z wykonywanymi czynnościami, sposobami ochrony przed zagrożeniami, jakie mogą wystąpić oraz metodami bezpiecznego wykonywania pracy.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

- ocenę ryzyka zawodowego, występującego przy wykonywaniu robót na danym stanowisku pracy;
- podstawowe wymagania bhp przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych;
- sposób prowadzenia instruktazu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.

W Planie BIOZ należy zwrócić szczególną uwagę na:

- roboty wykonywane na drabinach i pomostach roboczych;
- prace spawalnicze z uwzględnieniem właściwego zabezpieczenia butli acetylenowo – tlenowych oraz aparatów spawalniczych, a także używania przez spawaczy i pomocników wymaganej przepisami odzieży ochronnej oraz zabezpieczeń na twarz i oczy; przy pracach spawalniczych należy uwzględnić właściwe zabezpieczenia związane z ochroną p. poż oraz odpowiednim przewietrzaniem miejsca pracy.
- wytyczne ochrony pracy z aparatami i urządzeniami wysokoobrotowymi takimi jak: wiertarki udarowe, gwintownice mechaniczne oraz szlifierki tarczowe;
- wytyczne bezpieczeństwa prowadzenia prac w pobliżu elementów innych instalacji, a w szczególności instalacji elektrycznej i teletechnicznej.

Pracownicy wykonujący prace przy montażu instalacji muszą być przeszkoleni w zakresie zasad BHP zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy Dz. U. Nr 180 z 2004r., poz. 1860.

ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE PODCZAS REALIZACJI ROBÓT BUDOWLANYCH:

Prowadzenie prac budowlanych w terenie dostępnym dla osób postronnych – zorganizowanie placu budowy:

- prowadzenie prac przy użyciu odpowiedniego sprzętu;
- w miejscach skrzyżowań z uzbrojeniem podziemnym prace ziemne wykonywane ręczne;
- urządzenie przejść i przejazdów zapewniających pełną komunikację;
- w przypadku realizowania sieci etapami: przeprowadzenie odbiorów częściowych oraz sukcesywne przywracanie terenu do stanu pierwotnego;
- utrzymywanie porządku na placu budowy.

INSTRUKTAŻ PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REALIZACJI ROBÓT SZCZEGÓLNIENIE NIEBEZPIECZNYCH.

Szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych przeprowadza się jako szkolenie wstępne i szkolenie okresowe. Szkolenia te prowadzone są w oparciu o programy poszczególnych rodzajów szkolenia.

Szkolenia wstępne ogólne – „instruktaż ogólny” – przechodzą wszyscy nowo zatrudnieni pracownicy przed dopuszczeniem do wykonywania pracy. Obejmuje ono zapoznanie pracowników z podstawowymi przepisami BHP, zawartymi w Kodeksie Pracy, w układach zbiorowych pracy i regulaminach pracy, zasadami bhp obowiązującymi w danym zakładzie pracy oraz zasadami udzielania pierwszej pomocy.

Szkolenie wstępne na stanowisku pracy – „instruktaż stanowiskowy” – powinien zapoznawać pracowników z zagrożeniami występującymi na określonym stanowisku pracy, sposobami ochrony przed zagrożeniami oraz metodami bezpiecznego wykonywania pracy na tym stanowisku.

Pracownicy, przed przystąpieniem do pracy, powinni być zapoznani z ryzykiem zawodowym związanym z pracą na danym stanowisku pracy.

Fakt odbycia przez pracownika szkolenia wstępnego ogólnego, szkolenia wstępnego na stanowisku pracy oraz zapoznania z ryzykiem zawodowym, powinien być potwierdzony przez pracownika na piśmie oraz odnotowany w aktach osobowych pracownika.

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

Szkolenia wstępne podstawowe w zakresie BHP powinny być przeprowadzone w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy od rozpoczęcia pracy na określonym stanowisku pracy.

Szkolenia okresowe w zakresie BHP dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach roboczych powinny być przeprowadzane w formie instruktażu nie rzadziej niż raz na 3 lata, a na stanowiskach pracy, na których występują szczególne zagrożenia dla zdrowia lub życia oraz zagrożenia wypadkowe, nie rzadziej niż raz w roku.

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach operatorów żurawi, maszyn budowlanych i innych maszyn o napędzie silnikowym powinni posiadać wymagane kwalifikacje. Powyższy wymóg nie dotyczy betoniarek z silnikami elektrycznymi jednofazowymi oraz silnikami trójfazowymi o mocy do 1KW.

Na placu budowy powinny być udostępnione pracownikom do stałego korzystania aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące:

- wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników;
- obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych;
- postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi;
- udzielania pierwszej pomocy.

Wyżej wymienione instrukcje powinny określać czynności do wykonywania przed rozpoczęciem danej pracy, zasady i sposobu bezpiecznego wykonywania danej pracy, czynności do wykonania po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników.

Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad BHP.

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio kierownik budowy (kierownik robót) oraz mistrz budowlany, stosownie do zakresu obowiązków.

ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE ZAPOBIEGAJĄCE NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH.

Nieprzestrzeganie przepisów BHP na placu budowy prowadzi do powstania bezpośrednich zagrożeń dla życia i zdrowia pracowników.

Przyczyny organizacyjne powstawania wypadków przy pracy:

- niewłaściwa ogólna organizacja pracy:
  - niewłaściwy podział pracy lub rozplanowanie zadań;
  - niewłaściwe polecenia przełożonych;
  - brak nadzoru;
  - brak instrukcji posługiwania się czynnikami materialnym;
  - tolerowanie przez nadzór odstępstw od zasad bezpieczeństwa pracy;
  - brak lub niewłaściwe przeszkolenie w zakresie bezpieczeństwa i ergonomii;
  - dopuszczenie do pracy człowieka z przeciwwskazaniami lub bez badań lekarskich;
- niewłaściwa organizacja stanowiska pracy:
  - niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowiskach pracy;
  - nieodpowiednie przejścia i dojścia;
  - brak środków ochrony indywidualnej lub niewłaściwy ich dobór.

Przyczyny techniczne powstania wypadków przy pracy:

- niewłaściwy stan czynnika materialnego:

- wady konstrukcyjne czynnika materialnego, będące źródłem zagrożenia;
- niewłaściwa stateczność czynnika materialnego;
- brak lub niewłaściwe urządzenia zabezpieczające;
- brak środków ochrony zbiorowej lub niewłaściwy ich dobór;
- brak lub niewłaściwa sygnalizacja zagrożeń;
- niedostosowanie czynnika materialnego do transportu, konserwacji lub napraw;
- niewłaściwe wykonanie czynnika materialnego:
  - zastosowanie materiałów zastępczych;
  - niedotrzymanie wymaganych parametrów technicznych;
- wady materiałowe czynnika materialnego:
  - ukryte wady materiałowe czynnika materialnego;
- niewłaściwa eksploatacja czynnika materialnego:
  - nadmierna eksploatacja czynnika materialnego;
  - niedostateczna konserwacja czynnika materialnego;
  - niewłaściwe naprawy i remonty czynnika materialnego.

Osoba kierująca pracownikami jest obowiązana:

- organizować stanowiska pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- dbać o sprawność środków ochrony indywidualnej oraz ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem;
- organizować, przygotowywać i prowadzić prace, uwzględniając zabezpieczenie pracowników przed wypadkiem przy pracy, chorobami zawodowymi i innymi chorobami związanymi z warunkami środowiska pracy;
- dbać o bezpieczny i higieniczny stan pomieszczeń pracy i wyposażenia technicznego, a także o sprawność środków ochrony zbiorowej i ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem.

Na podstawie:

- oceny ryzyka zawodowego, występującego przy wykonywaniu robót na danym stanowisku pracy;
- wykazu prac szczególnie niebezpiecznych;
- określenia podstawowych wymagań BHP przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych;
- wykazu prac wykonywanych przez co najmniej dwie osoby;
- wykazu prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej,

kierownik budowy powinien podjąć stosowne środki profilaktyczne mające na celu:

- zapewnić organizację pracy i stanowisk pracy w sposób zabezpieczający pracowników przed zagrożeniami wypadkowymi oraz oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych (np. używanie kasków i wykonywane przez dwie osoby prac w warunkach szczególnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego);
- koordynowanie realizacji zadań zapobiegających zagrożeniom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
- zapewnić likwidację zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników głównie przez stosowanie technologii, materiałów i substancji nie powodujących takich zagrożeń.

Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych:

- osoba posiadająca uprawnienia budowlane we właściwym zakresie kierująca bezpośrednio robotami budowlanymi – kierownik budowy zobowiązany jest każdorazowo:
  - udzielić instruktażu wszystkim zatrudnionym na ich stanowisku pracy;
  - zabezpieczyć miejsca robót a szczególnie wykopy przed dostępem osób trzecich;

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.

- pracownicy wykonujący prace budowlane powinni:
  - przeszkoleni w zakresie BHP;
  - posiadać umiejętności zawodowe i stosowne uprawnienia do wykonywanej pracy;
- członkowie zespołu pracowników są zobowiązani:
  - wykonywać prace zgodnie z zasadami bezpieczeństwa pracy oraz zgodnie z poleceniami i wskazówkami osoby kierującej zespołem;
  - stosować odzież ochronną i roboczą oraz sprzęt ochrony osobistej wymagany przy wykonywaniu danego rodzaju prac;
  - reagować na nieprzestrzeganie przepisów BHP przez innych pracowników i informować o tym kierującego zespołem (brygadzystę);
  - powstrzymać się od wykonywania pracy gdy pojawią się zagrożenia dla życia i zdrowia.

Przed przystąpieniem do wykonywania prac należy:

- przygotować miejsce pracy;
- zastosować wymagane zabezpieczenia;
- założyć ogrodzenia, bariery i osłony w zależności od potrzeb;
- oznaczyć miejsca pracy i wywiesić w razie potrzeby tablice ostrzegawcze;
- przeszkolić pracowników (j.w.);
- pouczyć pracowników zespołu o warunkach pracy oraz zagrożeniach w sąsiedztwie miejsca pracy.

Przy wykonywaniu prac należy stosować następujące zasady:

- rozszerzenie prac poza zakres jest zabronione;
- usuwanie ogrodzeń, osłon w czasie prac jest zabronione;
- przechodzenie poza strefę robót jest zabronione;
- korzystanie ze sprzętu ochronnego jest obowiązkowe.

Po zakończeniu prac kierujący zespołem jest zobowiązany:

- zapewnić usunięcie materiałów, narzędzi z miejsca pracy.

W razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników, osoba kierująca pracownikami obowiązana jest do niezwłocznego wstrzymania prac i podjęcia działań w celu usunięcia tego zagrożenia. Pracownicy zatrudnieni na budowie powinni być wyposażeni w środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze, zgodnie z tabelą norm przydziału środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, opracowanego przez pracodawcę.

Środki ochrony indywidualnej w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników tych środków powinny zapewniać wystarczającą ochronę przed występującymi zagrożeniami np. upadek z wysokości, uszkodzenie głowy, twarzy, wzroku, słuchu.

Kierownik budowy obowiązany jest informować pracowników o sposobach posługiwania się tymi środkami.

Na budowie powinien być wywieszony na widocznym miejscu wykaz zawierający adresy i numery telefonów: najbliższego punktu lekarskiego, najbliższej straży pożarnej, posterunku policji.

Zgodnie z art. 21a ust 1 Prawa Budowlanego, kierownik budowy jest obowiązany sporządzić lub zapewnić sporządzenie, przed rozpoczęciem budowy, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dla danej inwestycji.

Opracował
Dariusz Osika

URBAN ARCHITECT DOROTA SZYMANIAK-URBAN jako autor projektu zgodnie z Ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994r. (Dziennik Ustaw Nr 24 poz. 83 z dnia 23.02.1994) zastrzega prawa autorskie i zakazuje bez jego wiedzy i zgody wykorzystywania tego projektu do celów handlowych, reklamy handlowej i wprowadzania w nim jakichkolwiek zmian.